

Alsósokra hangolva - Médiatudatosságot fejlesztő feladatok

3-4. évfolyamos diákoknak

Bevezető

A feladatok harmadik-negyedik évfolyamos gyerekeknek készültek. Céljuk, hogy akár egy-egy feladat kapcsán is lehessen médiaértéssel, médiatudatossággal foglalkozni a tanórákon.

A feladatok leírásában szerepel a feladat célja, a feladat által érintett fogalmak felsorolása. Megtalálható továbbá, hogy milyen műveltségi területhez, tantárgyhoz kapcsolható, és hogy milyen képességeket fejleszt. Jeleztük, ha a feladat megoldásához előzetes tudás szükséges.

Szeretnénk ezekkel a feladatokkal lehetőséget kínálni, hogy matematika, etika, vizuális kultúra, környezetismeret vagy technika és tervezés órán is lehessen a gyerekekkel médiahasználatról beszélgetni, fontos médiajelenségeket vizsgálni röviden. A feladatok általában több tantárgy anyagát ötvözik, a feladat leírásában jeleztük, hogy melyek ezek a tantárgyak. A kiegészítő feladatokban ötleteket adunk arra, hogyan lehetne az adott feladatot egy másik tantárgy óráján felhasználni. Legtöbbször komplex feladatokról van szó, például számolás, mérés és alaprajz értelmezése szükséges a megoldáshoz, tehát egyszerre több tantárgy tudásanyagát mozgatják meg.

A feladatokkal a mindennapi élethez szükséges gyakorlatias gondolkodást is szeretnénk fejleszteni, ezért általában ilyen részük is van, például: ha internetkábel veszünk a másik szobában található számítógéphez, akkor olyan hosszú vezetékkel kell venni, amely a fal átfúrása nélkül is elér a megfelelő helyre.

A fogalmak és témák a 2020-as NAT kerettanterveihez igazodnak.

A feladatok szabadon változtathatók, átalakíthatók, új kérdésekkel bővíthetők vagy rövidíthetők, más megközelítéssel, újragondolással más tantárgyak óráin is használhatók.

Minden feladat után megtalálható a megoldása. A médiaértési, médiahasználati tanuláshoz magyarázatot is adunk, illetve ajánlunk olyan forrásokat, amelyekből tájékozódni lehet.

Ha lehetséges, a feladatot IKT eszközökön való felhasználásra alkalmas formátumban is elérhetővé tesszük. A legtöbb feladatnak éppen ezért van ppt-s változata, mert ez nem igényli semmilyen szoftver, applikáció telepítését, a PowerPoint segítségével használhatók.

Hol legyen?

A feladat célja:	<i>Az internethasználat néhány alapvető tudnivalójának tisztázása, a tudatos és biztonságos internethasználat alapjainak megismertetése, megbeszélése.</i>
Kulcsfogalmak:	<i>Wifi, digitális házirend, internetbiztonság, család.</i>
Érintett műveltségi területek:	<i>Digitális kultúra, vizuális kultúra, technika és tervezés, etika, környezetismeret.</i>
A feladat által fejlesztett képességek:	<i>Képolvasás, logikus gondolkodás, kritikus gondolkodás, érvelés, mérés, az internet tudatos használata, csoport- vagy páros munka esetén az együttműködési képesség.</i>
Munkaforma:	<i>A feladat megoldható frontálisan, csoportban, párban és egyénileg, papíralapú és digitális változatban is.</i>
Előzetes tudás.	<i>Internet, vezeték nélküli internet.</i>
Szükséges eszközök.	<i>A papíralapú változat elkészítéséhez nyomtató és olló, a digitális változathoz számítógép, tablet. Érzékletesebb a feladat, ha a hálózati eszközök hatótávját jelző lila köröket pauszpapírra vagy fóliára nyomtatjuk, mert így látható marad az alattuk lévő terület.</i>

Hol legyen?

Két lakás alaprajzát láthatod. Szerinted melyiknek hány és milyen idős lakója lehet?

A lakók közül ki használhatja az internetet?

Mindkét otthon lakóinak két hálózati eszköze van, helyezd el ezeket úgy, hogy mindenki tudjon kapcsolódni az internetre! (A hálózati eszközök hatótávját a lila körök jelzik, azokon túl már nem működnek. Csak olyan helyre tedd az eszközöket, ahová a valóságban is kerülhetnének, tehát a padlóra ne!)

- 1) Baj-e, ha nem minden helyiségben érhető el az internet?
- 2) Szerinted kell szabályokat alkotni az internethasználatra?
Miért?
- 3) Ha igen, milyen szabályokat alkotnál?

Megoldás

Két lakás alaprajzát láthatod. Szerinted melyiknek hány és milyen idős lakója lehet?

Az első lakásban csak egy ágy látható, egy nagyméretű franciaágy, ebből arra lehet következtetni, hogy vagy egy pár lakik ebben a lakásban vagy egyetlen ember. A lakás mérete, ebből adódóan a fenntartási költségei inkább két lakót sejtetnek.

A másik lakásban egy család élhet, van egy hálószoba egy franciaággal, és egy gyerekszoba két ágygal, azaz valószínűleg itt két felnőtt és két gyerek él.

Az életkorukat a lakások alaprajzából és berendezéséből nehéz megítélni, az első lakás lakói fiatal felnőttek vagy idős emberek is lehetnek, a másik lakásban a gyerekek kisebbek vagy tinédzserek is lehetnek, a felnőttek pedig ennek megfelelően valószínűleg harminc és ötven közöttiek.

A lakók közül ki használhatja az internetet?

A gyerekektől a legidősebb korosztályig mindenki használhatja az internetet.

Mindkét otthon lakóinak két hálózati eszköze van, helyezd el ezeket úgy, hogy mindenki tudjon kapcsolódni az internetre!

Egy lehetséges megoldás:

Arra kell figyelni, hogy a hálózati eszközöket nem helyezzük a padlóra, a fürdőszobába, a konyhában a munkapultra vagy a tűzhelyre. Több megoldás is lehetséges.

1. Baj-e, ha nem minden helyiségben érhető el az internet?

Nem, a mellékhelyiségben, a fürdőszobában nem szoktunk internetezni, a fürdőszobában a párás környezet nem tesz jót a telefonnak, tabletnek, fürdés közben pedig a vízbe is beleeshetnek ezek az eszközök. A hálószobában sem feltétlenül szükséges, hogy internetezni tudjunk, elalvás előtt jobb, ha nem nézünk semmilyen képernyőt. A nappaliban sem feltétlenül szükséges az internetkapcsolat. Ha valakinek okostévéje van, akkor viszont a különleges funkciókat (internetes videók, filmek, játék) csak akkor tudja használni, ha a tévéje kapcsolódik az internetre.

2. Szerinted kell szabályokat alkotni az otthoni internethasználatra? Miért?

Elfogadható az igen és a nem válasz is, a fontos, hogy miért gondolják így vagy úgy a gyerekek. Nem: nincs még okoseszközük, csak a szüleikkel együtt interneteznek, pont azért szeretik az internetet, mert ott mindig azt csinálnak, amit akarnak. Igen: az élet minden fontos területén vannak szabályaink, otthon sem lehet például bárhogy viselkedni, de az utcai közlekedésnek vagy az iskolai életnek is megvannak a szabályai. Az internethez is kellenek szabályok, mert vannak kockázatai, ártalmas is lehet.

Ha a nemet mondják a gyerekek, akkor el kell őket gondolkodtatni azon, hogy igazuk van-e, például jó-e az, ha a szülei nem tudják, hogy mit csinálnak az interneten, vagy jó-e az, hogy bármennyit játszhatnak.

A cél az, hogy rávezessük őket, hogy vannak az internetezésnek is szabályai, amelyeket be kell tartanunk, hogy a hasznunkra legyen és ne ártson, ez a digitális házirend.

3. Ha igen, milyen szabályokat alkotnál?

Például: ha sikerül is a lakás minden részét lefedni a hálózati eszközzel, legyenek olyan helyek, ahol alapvetően nem internetezünk (illemhely, fürdőszoba, ebédlő).

Legyenek olyan közös tevékenységek, amikor nem internetezünk, például: az étkezések közben, közös családi programokon (társasjáték közben akkor sem nézünk internetes videókat, ha várnunk kell, míg ránk kerül a sor), tanulás közben (kivéve, ha a tanuláshoz szükséges).

Fontos, hogy a szülők tudjanak arról, hogy egy gyerek letölt egy játékot vagy megismerkedik valakivel az interneten. Ez bizalmon alapuló, érzékeny kérdés, érdemes arról beszélgetni a gyerekekkel, hogy miért akarnak bizonyos dolgokat a szülők tudta nélkül intézni az interneten, miért nem tudhat arról a szülő. Ha úgysem csinálnak semmi kockázatosat, akkor miért ne tudhatná a szülő?

Azt is szabályozni kell, hogy mennyi időt lehet az interneten tölteni, a napi 4-5 óra már biztosan sok.

Szabály lehet az is, hogy mindig kell jelszót, mégpedig erős jelszót használni.

